SAK 17/2026

REGULERING AV FANGST AV SNØKRABBE I 2027

1. Sammendrag

Kvoterådet for 2027 er satt til 16 594 tonn, dette tilsvarer en økning på 4 258 tonn fra inneværende års kvote.

Fiskeridirektøren foreslår at en ordning med kvotefleksibilitet på fartøynivå innføres fra årsskiftet 2027/2028, og at ordningen med 10 % overregulering ikke videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at ordning for levering av levende snøkrabbe videreføres, men ber om innspill på en midlertidig tilpasning for 2027.

Fiskeridirektoratet vil undersøke om ordning for levering av levende snøkrabbe kan innrettes slik at den i høyere grad ivaretar de fartøy som ikke har mulighet til å levere krabben levende, med mål om å tilpasse ordningen fra 2028.

2. Generelt om fangst av snøkrabbe

Snøkrabbebestanden i Barentshavet befinner seg på norsk og russisk sokkel. Snøkrabben ble for første gang landet i Norge i 2012, og i årene som fulgte foregikk fangsten hovedsakelig i Smutthullet som regnes som internasjonalt farvann.

I fiskets tidlige fase var det uklart hvordan snøkrabben skulle defineres i regelverket. Etter hvert ble det avklart at snøkrabben skulle forvaltes som en sedentær ressurs. Som en konsekvens av denne beslutningen ble det fra og med 2017 ikke lenger mulig for de norske fartøyene å fangste på russisk sokkel i Smutthullet, og fangsten foregikk deretter på den norske kontinentalsokkelen.

Fra 2017 ble det innført en totalkvote i det norske fisket. Kvoten var dette året på 4 000 tonn, og har økt betraktelig siden. Kvoten for 2026 er 12 336 tonn. Totalkvoten har vært godt utnyttet siden 2019. Områdene rundt Sentralbanken har vært de viktigste fangstområdene.

Fra 1. juli 2019 ble det innført en egen snøkrabbetillatelse i konsesjonsforskriften, og 70 fartøy hadde en slik tillatelse i 2024. Et langt lavere antall fartøy deltok i fangsten. Det ble innført begrensninger i deltakelsen og nye vilkår for å delta i fangst av snøkrabbe fra 1. januar 2025. Utfallet av denne var at 30 fartøy fikk tillatelse til å delta.

Frem til 2025 var fangsten regulert uten fartøykvoter. Når totalkvoten var oppfisket, så ble fangsten stoppet. En slik regulering motiverer for kappfiske, der fartøyene prøver å sikre seg størst andel av totalkvoten før fisket blir stoppet. Trenden var at fangsten ble stoppet tidligere og tidligere på året. I 2024 ble den stoppet allerede 19. mars.

I 2025 ble det innført fartøykvoter i form av maksimalkvoter med garanterte kvoter i bunn. Garanterte kvoter åpner for at fartøyene i større grad kan planlegge aktivitet etter eget

ønske, og endringen i 2025 innebar dermed et steg bort fra kappfiske. I 2026 ble fangsten kun regulert med garanterte fartøykvoter.

I 2025 ble 10 % av totalkvoten avsatt til levering av levende snøkrabbe, en andel som ble økt til 20 % i 2026.

Fra og med 2022 ble det innført kvotefleksibilitet, noe som innebærer at dersom totalkvoten overfiskes eller det gjenstår kvantum, kan inntil 10 % av dette kvantum belastes eller overføres til det påfølgende kvoteåret.

Man kan kategorisere deltakende fartøy i tre typer etter produktet som blir landet. Fartøy som leverer levende, fartøy som leverer fryst, og kombinasjonsfartøy som leverer både fryst og levende krabbe. Omfanget av fartøy i sistnevnte gruppe må sees i sammenheng med ordningen med avsetning til levendelevering.

3. Oppsummering av fangst i 2025

Totalkvoten ble fastsatt til 12 725 tonn snøkrabbe i 2025. Etter at 706 tonn som ble fisket over kvoten i 2024, ble trukket fra årets kvote, jf. ordningen med kvotefleksibilitet, utgjør totalkvoten 12 019 tonn.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) besluttet at 10 % av totalkvoten skal avsettes en ordning for levende fangst av snøkrabbe. Avsetningen utgjør dermed 1 202 tonn. Det ble i tillegg avsatt 362 tonn til forsknings- og forvaltningsformål.

Ved årets start var saksbehandlingen av søknadene om tillatelse til å delta ikke avsluttet. Endelig deltakelse var dermed ikke kjent, og det medførte noen utfordringer med å regulere fisket. Etter 1. januar 2025 ble det innvilget åtte tillatelser til å delta, og endelig antall tillatelser er dermed 30. Det ble også bestemt at et eventuelt overfiske av totalkvoten i 2025, ikke skulle komme til fratrekk i 2026.

Fisket var stengt mellom 1. juli og 30. november grunnet en fredningsperiode satt ut ifra biologiske hensyn.

Tabell 1 Fangst av snøkrabbe i 2025 fordelt på kvotetype (tonn)

Kvotetype	Kvote	Fangst	Restkvote
Ordinær kvote	10 455	12 421	-1 966
Ordning for levering av levende snøkrabbe	1 202	925	277
Forskning	362	69	293
Totalt	12 019	13 415	-1 396

Kilde: Landings – og sluttseddelregisteret per 30.09.2026

Totalt ble det fangstet 13 415 tonn snøkrabbe i 2025. Dette betyr at kvoten ble overfisket med om lag 1 396 tonn. Ordinær kvote ble overfisket med om lag 1 966 tonn og kvoten avsatt til levende levering ble underutnyttet med om lag 277 tonn.

4. Oppsummering av fangst i 2026

Totalkvoten for 2026 ble satt til 12 336 tonn. Av denne størrelsen ble 300 tonn avsatt til forsknings- og forvaltningsformål. NFD besluttet at 2 460 tonn (20 %) av totalkvoten skulle avsettes til levering av levende snøkrabbe.

Fartøy med snøkrabbetillatelse ble tildelt ordinære fartøykvoter og kan lande inntil 351 tonn på disse. Dette innebærer 10 % overregulering fra starten av året. Kvotene ble fordelt på alle fartøy (uten krav til produkttilstand ved levering).

Fartøy med snøkrabbetillatelse og som var egnet og utrustet for håndtering av levende snøkrabbe, fikk i tillegg tildelt en kvote på 82 tonn til levering av levende snøkrabbe. Alle fartøyene med snøkrabbetillatelse fikk tildelt slike kvoter.

Fisket er stengt mellom 1. juli og 30. november grunnet en fredningsperiode satt ut ifra biologiske hensyn.

Tabell 2 Fangst av snøkrabbe i 2026 fordelt på kvotetype (tonn)

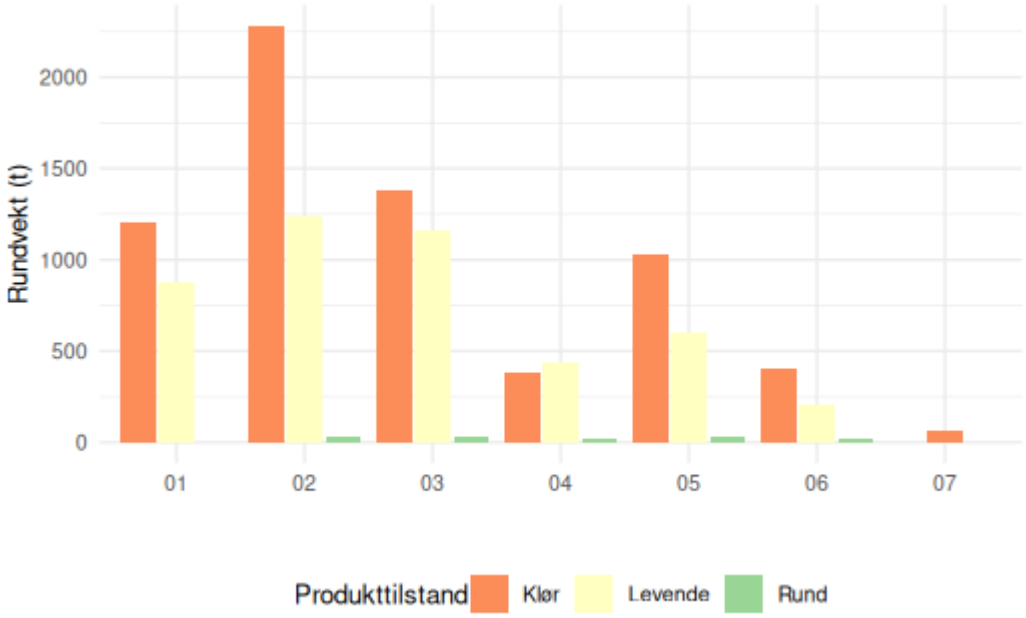
Kvotetype	Kvote	Fangst	Restkvote
Ordinær kvote	9 576	9 861	-285
Ordning for levering av levende snøkrabbe	2 460	1 511	949
Forskning	300	37	263
Totalt	12 336	11 409	927

Kilde: Landings – og sluttseddelregisteret per 30.09.2026

I Tabell 2 vises en oversikt over fangst hittil i 2026. Det er fangstet 11 409 tonn snøkrabbe, og det gjenstår dermed 927 tonn av totalkvoten. Over 92% av totalkvoten er dermed fangstet. Av dette kvantumet er 6 760 tonn levert fryst og 4 649 tonn levert levende. Ordinær kvote er overfisket med 285 tonn, og de fleste fartøyene har utnyttet tildelt (overregulert) kvote.

Av det totale kvantumet som er fangstet er dermed i overkant av 40 % landet levende. Av kvantum levert levende er 1 511 tonn fangstet på tilleggskvote. 3 101 tonn snøkrabbe er levert levende på ordinær kvote. Dette betyr at i underkant av 32 % av snøkrabben på ordinær kvote er levert levende.

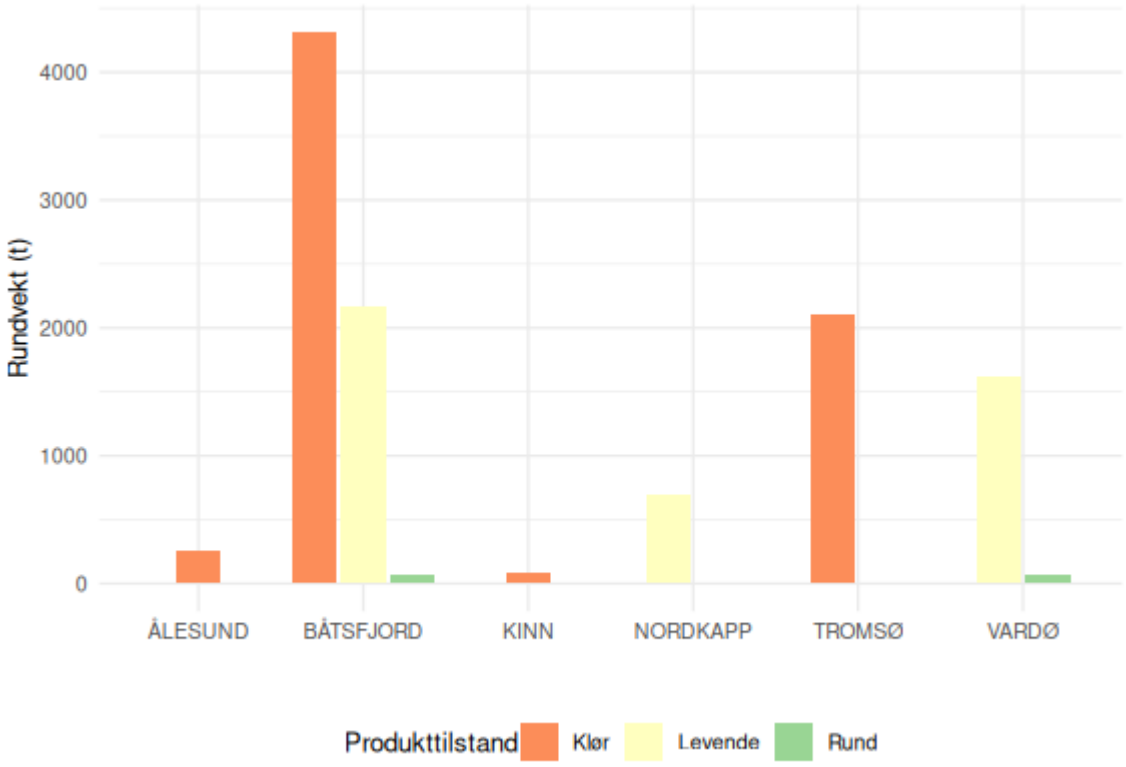
Over 61 % av tilleggskvoten er fangstet, og det gjenstår 949 tonn av denne kvoten. Totalt har 24 fartøy levert fangst på denne kvoten. Av disse fartøyene har 14 fartøy utnyttet kvoten i høy grad (over 90 %), mens 5 av fartøyene har levert under 50 % av kvoten. Fartøyene utnytter dermed kvoten i forskjellig grad.

Figur 1 Landing per måned av snøkrabbe i 2026 fordelt på produkttilstand (tonn)

Kilde: Landings – og sluttseddelregisteret per 30.09.2026

Figuren over viser kvantum landet fordelt på måned og produkttilstand. Vi ser at etter innføring av garanterte kvoter har fangstsesongen blitt lengre. Figuren viser at krabbefangsten pågikk hver måned frem til stengningen i juli, men med en markant overvekt i første kvartal. Dette mønsteret gjelder både for klør og levende. Som tidligere nevnt ble fisket stengt allerede 19. mars i 2024.

Figur 2 Landing per kommune av snøkrabbe i 2026 fordelt produkttilstand (tonn)

Kilde: Landings – og sluttseddelregisteret per 30.09.2026

Figuren over viser kvantum landet fordelt på landingskommune og produkttilstand. Majoriteten av snøkrabben er landet i Finnmark (79 %). Resterende er landet i Troms (18 %), Møre og Romsdal (2 %), og Vestland (1 %). Snøkrabbe som er levert levende er i all hovedsak levert i Finnmark[1].

5. Reguleringstiltak i 2027

Når dette dokumentet utarbeides, er det ikke fastsatt en totalkvote for snøkrabbe i 2027. Endelig snøkrabbekvote for 2027 blir fastsatt av NFD i løpet av høsten 2026. Havforskningsinstituttet sitt kvoteråd for 2027 er satt til 16 594 tonn, noe som tilsvarer en økning på 4 258 tonn fra inneværende års kvote.

Fiskeridirektoratet viser til pågående prosess med fastsettelse av forsknings- og undervisningskvoter for 2027. Størrelsen på kvanta som avsettes til undervisnings- og forskningsformål for 2027 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten.

[1] Under en promille av fangsten er levert i Troms. Andelen er så liten at den ikke vises i figuren.

5.1. Ordinære fartøykvoter og kvotefleksibilitet

I 2026 er fangsten som nevnt regulert med fartøykvoter med 10 % overregulering. Et alternativ kan være å regulere fangsten med fartøykvoter uten overregulering, men med en innføring av kvotefleksibilitet på fartøynivå.

Fra og med 2022 ble det innført kvotefleksibilitet på totalkvoten, noe som innebærer at dersom totalkvoten overfiskes eller det gjenstår kvantum kan inntil 10 % belastes eller overføres til det påfølgende kvoteåret.

Kvotefleksibilitet på fartøynivå vil innebære at dersom fartøykvoten overfiskes eller det gjenstår kvantum, kan inntil 10 % av fartøykvoten belastes eller overføres til det påfølgende kvoteåret.

Kvotefleksibilitet anses å kunne bidra til mer rasjonell drift. Det er langt til fangstfeltene, og det kan eksempelvis være lite hensiktsmessig å dra til feltet for å fangste en liten restkvote. Det kan også være vanskelig å estimere fangstmengde under fangstoperasjonene, og dermed vanskelig å treffe på kvoten. Flere turer til feltet kan også bidra til høyere klimagassutslipp.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med kvotefleksibilitet på fartøynivå innføres fra årsskiftet 2027/2028 og at ordningen med 10 % overregulering ikke videreføres. Dersom fartøykvoten overfiskes, eller det gjenstår kvantum, kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive inntil 10 % av fartøykvoten til det påfølgende kvoteåret.

5.2. Ordning for levering av levende snøkrabbe (tilleggskvote)

Avsetning til levendelagring utgjør 20 % av totalkvoten i 2026. NFD har bedt Fiskeridirektoratet vurdere innretningen på denne ordningen:

«Det vises til gjeldende krav om at 20 % av fangst av snøkrabbe skal leveres levende. Enkelte fartøy er ikke utstyrt for å levere levende snøkrabbe. Fiskeridirektoratet bes om å vurdere om innretningen på reguleringen i større grad kan ivareta de fartøy som ikke har mulighet til å levere levende, samtidig som andelen av snøkrabbekvoten som faktisk er levert levende i sesongen 2026 opprettholdes på minst samme nivå i 2027.»

Det er rimelig å anta at de fleste av fartøyene som ikke er utstyrt for å levere levende krabbe er ombordprodusenter, eller kombifartøy som i utgangspunktet kun er ombordprodusenter.

Fiskeridirektoratet har studert om kombifartøy er mindre egnet enn fartøy som er spesialbygget for levendelevering, og finner delvis støtte for dette. Samtidig viser studien at det er betydelige forskjeller mellom kombibåtene. Noen kombibåter synes å ha gode rutiner og tekniske løsninger for levende lagring. Dette er fartøy som blant annet er opptatt av vanngjennomstrømming, overvåkning, seleksjon og skånsom håndtering. Funnene i studien tyder på at kombibåter som gruppe ikke nødvendigvis er dårlig egnet, men at graden av tilrettelegging, teknisk utrustning og operasjonelle rutiner varierer betydelig mellom fartøyene. Samtidig viser studien at det også er stor forskjell i teknisk utrustning og

kontrollrutiner for fartøy som er spesialbygget for levendelevering. Disse utrustningene dreier seg mer om måle- og monitoreringsutstyr, mens man hos kombifartøy ser dette, så vel som forskjeller på utstyr/utforming for lagring av krabbe og vanntilførsel.

Det er tidligere i dokumentet vist til at andelen krabbe levert levende i 2026 er langt høyere enn 20 %. Over 30 % av krabben levert på ordinær kvote er levert levende.

Et mål om at en betydelig andel av krabben skal leveres levende kan dermed sies være oppnådd. Både for flåte- og industrileddet er stabilitet og forutsigbarhet sentralt. Det har blitt påpekt at ordningen for levering av levende snøkrabbe må få virke over tid, ettersom det er nødvendig å bygge kompetanse og etablere seg i et marked. Ut ifra dette perspektivet må man også vurdere den langsiktige effekten avsetningen har.

På kort sikt er det rimelig å anta at andelen krabbe levert levende vil være relativt stabil, men på lengre sikt vil fartøyeierne kunne endre leveringsform – levende krabbe eller ombordproduserte produkt – etter hva fartøyeier anser som mest lønnsomt. For den enkelte fartøyeier kan avsetningen for levendelevering av krabbe påvirke hva fartøyeier velger å gjøre[2]. Ordningen kan sees på som et insentiv til å levere levende krabbe, også på den ordinære kvoten som ikke har dette som krav.

En avsetning til levendelevering kan dermed være viktig for å opprettholde at en høy andel av krabben blir levert levende – til tross for at en nokså betydelig andel krabbe vil bli levert også uten en slik ordning. Fiskeridirektoratet er ikke kjent med noe som indikerer at man vil se en omlegging fra levende levering, men muligheten må likevel hensyntas når effekten av avsetningen vurderes.

Tidligere i dokumentet fremkommer det at om lag 61 % av tilleggskvoten i 2026 er utnyttet. En grunn til den begrensede utnyttelsen kan være at fartøyene planlegger å levere på denne kvoten i desember. Men det er også sannsynlig at noe av tilleggskvoten ikke kommer til å bli fangstet, fordi fartøy lar være å utnytte kvoten.

De fleste av fartøyene som ikke har benyttet seg av tilleggskvoten, eller bare har utnyttet den i begrenset grad, har landet sin ordinære kvote som fryst produkt. Det må dermed antas at ordningen har en negativ innvirkning på ombordprodusenter, ettersom de ikke kan utnytte den totale fangstmuligheten på foretrukket måte.

En høyere totalkvote i 2027 vil medføre at ordinær kvote og avsetning til tilleggskvote vil øke. Kvoteøkningen vil dermed være positivt også for ombordprodusentene, og sannsynligvis føre til at kvantum levert levende vil øke.

Fiskeridirektøren foreslår derfor at ordningen for levering av levende snøkrabbe videreføres i 2027, med en avsetning på 20 %.

Fiskeridirektoratet vil undersøke om ordning for levering av levende snøkrabbe kan innrettes slik at den i høyere grad ivaretar de fartøy som ikke har mulighet til å levere krabben levende, med sikte på en eventuell tilpasning av ordningen fra 2028.

Fiskeridirektoratet har vurdert hvor vidt det kan gjøres midlertidige justeringer i reguleringen for å ivareta fartøy som ikke er utstyrt for å levere levende krabbe, samtidig som det

[2] Slike valg blir også tatt ut ifra fartøyet sin aktivitet i andre fiskerier – drift i snøkrabbefisket må kunne kombineres med drift i andre fiskerier.

opprettholdes en høy andel levendelevert krabbe i 2027. I det følgende beskrives et alternativ, som Fiskeridirektoratet ønsker innspill på.

Et alternativ er å inkludere tilleggskvoten i kvotefleksibilitetsordningen på fartøynivå. Alternativet innebærer altså at fartøykvoten inkluderer både fartøyet sin ordinære kvote og tilleggskvoten. Dersom fartøykvoten overfiskes, eller det gjenstår kvantum, kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive den *ordinære kvoten* inntil 10 % av fartøykvoten til det påfølgende kvoteåret. Fartøy som ikke utnytter tilleggskvoten, vil dermed bli delvis kompensert for dette påfølgende år i form av økt ordinær kvote.

Beregningseksempelet under illustrerer bruken av kvotefleksibilitetsordningen som alternativet legger til rette for. I eksempelet antas totalkvoten for 2027 å samsvare med kvoterådet, og avsetning til forsknings- og undervisningskvoter å forbli på 2026 nivå.

En avsetning til tilleggskvote vil utgjøre om lag 3 300 tonn. Den ordinære fartøykvoten vil utgjøre om lag 430 tonn og tilleggskvoten om lag 110 tonn. Gjenstående kvantum på ordinær kvote og tilleggskvote overføres til 2028 innenfor en grense på 10 % av ordinær kvote og tilleggskvoten til sammen. Kvotefleksibilitetsordningen gjør det dermed mulig å overføre om lag 54 tonn, det vil si omtrent halvparten av tilleggskvoten, til 2028.

Alternativet innebærer at adgangen til å levere fryst krabbe begrenses til ordinær kvote i 2027, men ved bruk av kvotefleksibilitetsordningen kan et kvantum tilsvarende om lag halvparten av tilleggskvoten fangstes på ordinær kvote i 2028. Et overfiske vil belastes ordinær kvote i 2028. Denne modellen vil gi et insentiv til god utnyttelse av den ordinære kvoten og i hvert fall delvis utnyttelse av tilleggskvoten i 2027. For fartøy som ikke utnytter tilleggskvoten i 2027 vil den kunne øke den ordinære kvoten i 2028.

Fiskeridirektøren ber om innspill på om alternativet over bør innføres i 2027, som en midlertidig tilpasning i ordningen for levering av levende snøkrabbe.

5.3. Videreføring av andre bestemmelser

Fiskeridirektøren viser til følgende reguleringstiltak som forutsettes videreført:

- Tillatt med inntil 20 % bløtkrabbe. Dersom innblanding av bløtkrabbe overstiger 20 % må fartøyet skifte fangstfelt.
- Rapportering av innblanding av bløtkrabbe til Fiskeridirektoratet.
- Fiskeridirektoratet kan forby fangst av snøkrabbe i perioder og områder dersom biologiske hensyn tilsier dette.
- Utkastforbud for død og døende snøkrabbe og all snøkrabbe over minstemål.
- Kvotefleksibilitet på totalkvotenivå
- Fredningsperiode fra og med 1. juli til og med 30. november der det er forbudt å drive fangst av snøkrabbe